Professor Şöhrət Siracəddinov – müasir özbək Nəvaişünaslığının görkəmli nümayəndəsi

Əlizadə Əsgərli
Filologiya elmləri doktoru, Nizami Gəncəvi adına
Ədəbiyyat İnstitutu. Azərbaycan.
E-mail: alizade.asgerli@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-5792-3741

Annotasiya. Müstəqillik dövrü qardaş Özbəkistanın elmi-mədəni həyatında yeni dövrün əsasını qoyanlardan biri də görkəmli alim, Azərbaycan elmi-mədəni mühitində yaxşı tanınan professor Şöhrət Siracəddinovdur. Məlumdur ki, Azərbaycanda olduğu kimi, Özbəkistanda da 1990-cı illərin əvvəllərindən etibarən ictimai və humanitar elmlərin öyrənilməsi istiqamətində yeni təmayüllər ərsəyə gəlməyə başladı. Özbək nəvaişünaslığına həmin dövrdə bir sıra istedadlı gənclər qədəm qoydu. Onlardan biri də Şöhrət Siracəddinov idi. Bu alim nəvaişünas bir çox tədqiqatların müəllifi olduğu kimi, eyni zamanda dərsliklər və dərs vəsaiti də yazmışdır. Professor Şöhrət Siracəddinovun xarici ölkələrdəki həmkarları və filoloq alimlərlə birlikdə dərsliklər və dərs vəsaitlərinin yaradılmasına da ciddi fikir verdiyini müşahidə etdik. Bu məqalədə professor Şöhrət Siracəddinovun elmi və ictimai fəaliyyəti ilə yanaşı, Azərbaycan elmi-ictimai həyatına dair məlumatlar diqqətə çatdırılır.

Açar sözlər: özbək ədəbiyyatı, ədəbiyyatşünaslıq, ədəbi əlaqələr, Şöhrət Siracəddinov, nəvaişünas

http://dx.doi.org/10.29228/edu.171
Məqaləyə istinad: Əsgərli Ə. (2020) *Professor Şöhrət Siracəddinov – müasir özbək Nəvaişünaslığının görkəmli nümayəndəsi.* «Müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq», № 1, səh. 266-272
Məqalə tarixçəsi: göndərilib – 26.05.2020; qəbul edilib – 08.06.2020

Professor Shohret Sirajeddinov – a prominent representative of modern Uzbek Navai studies

Alizade Asgarli
Doctor of Philological Sciences, Institute of Literature named
after Nizami Ganjavi. Azerbaijan.
E-mail: alizade.asgerli@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-5792-3741

Abstract. One of the prominent scholars who laid the foundation of a new period in the scientific-cultural life of Uzbekistan in the period of independence is Shohret Sirajaddinov, well-known professor in the scinetific-cultural environment of Azerbaijan. It is known that from the early 1990s, in the study of social and humanitarian sciences new trends emerged in Uzbekistan, as in Azerbaijan. At that time, a number of talented young people entered the Uzbek Navai studies. One of them was Shohret Sirajeddinov. This scholar, Navai researcher was the author of numerous

investigations, textbooks and teaching aids. We observed that professor Shohret Sirajeddinov also paid great attention to the development of textbooks and teaching aids together with colleagues and philosopher scientists in foreign countries.In this article are dealt with scientific and social activity of professor Shohret Sirajeddinov and the informations about scientific and public life of Azerbaijan.
Keywords: Uzbek literature, literary criticism, literary relations, Shohret Sirajeddinov, Navai researcher

http://dx.doi.org/10.29228/edu.171
To cite this article: Asgarli A. (2020) *Professor Shohret Sirajeddinov – a prominent representative of modern Uzbek Navai studies.* «Comparative Literature Studies», Issue I, pp. 266-272
Article history: received – 26.05.2020; accepted – 08.06.2020

Giriş / *Introduction*

Özbəklər geniş coğrafiyada yaşayan türk xalqları içində qədim və zəngin ədəbiyyatı ilə seçilən xalqlardan biridir. Özbək ədəbiyyatının zirvəsində, heç şübhəsiz ki, Əlişir Nəvainin zəngin bədii irsi durmaqdadır. Hər zaman olduğu kimi bu gün də qardaş özbək ədəbiyyatşünaslığında aparılan tədqiqatlarda Əlişir Nəvainin həyatı, mühiti və yaradıcılığının öyrənilməsi xüsusi yer tutur. Buna görə də qardaş Özbəkistanda və dünyada ayrıca nəvaişünaslıq istiqaməti formalaşmış və bu xəttin görkəmli nümayəndələri hər zaman olmuş və olmaqdadır. Daşkənd Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin rektoru, filologiya elmləri doktoru, professor Şöhrət Siracəddinov öz zəngin elmi fəaliyyəti ilə özbək nəvaişünaslığını yeni mərhələyə yüksəldən tanınmış alimlərdən biridir. Onun nəvaişünaslığa dair tədqiqatları təkcə Özbəkistanda deyil, dünyanın bir çox ölkələrində ciddi elmi mənbə kimi qəbul edilməkdədir. Professor Şöhrət Siracəddinov 1990-cı illər Özbəkistan ictimai-humanitar elmləri sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə edib və yeni elmi təmayüllərin yaradılması istiqamətində müstəqillik dövrü özbək elmi-mədəni fikrinə böyük elmi töhfələr verib. O, ən yeni dövr özbək nəvaişünaslığının görkəmli yaradıcılarından biridir.

Əsas hissə / *Main Part*

Professor Şöhrət Siracəddinov – 23 iyun 1961-ci ildə Özbəkistan Respublikası Səmərqənd Vilayətinin Kattakurqan rayonunda dünyaya gəlmişdir. 1978-1984-cü illərdə Daşkənd Dövlət Universitetinin (hazırda Özbəkistan Milli Universiteti) Şərq fakültəsində oxumuş, fars-ingilis dilləri və ədəbiyyatı ixtisası üzrə filoloji təhsil almışdır. Şərq fakültəsində müəllim kimi elmi-pedaqoji fəaliyyətə başlamış, sonra isə Səmərqənd Dövlət Universitetində müəllimlik fəaliyyətini davam etdirmişdir.

Görkəmli alim 1998-2002-ci illərdə İmam Əl-Buxari Beynəlxalq Fondu sədrinin müavini vəzifəsində çalışmış, 2003-2005-ci illərdə Dünya İqtisadiyyatı və Diplomatiya Universitetinin Fəlsəfə və dünya mədəniyyəti kafedrasının professoru və kafedra müdiri vəzifəsinə seçilmişdir.

Professor Şöhrət Siracəddinov 2005-2012-ci illərdə Özbəkistan Dövlət Xarici Dillər Universitetinin Birinci prorektoru, 2012-2014-cü illərdə Səmərqənd Dövlət Xarici Dillər İnstitutunun rektoru vəzifəsinə təyin edilmişdir.

2014-2016-cı illərdə Mirzə Uluqbəy adına Özbəkistan Milli Universitetinin rektoru vəzifəsində çalışan tanınmış elm və tədris təşkilatçısı 2016-cı ildən Əlişir Nəvai adına Daşkənd Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin rektorudur.

Professor Şöhrət Siracəddinov mühüm dövlət vəzifələrində çalışmış tanınmış elm təşəkilatçısıdır. Eyni zamanda o, şərqşünas və filoloq alim kimi özünü daha geniş miqyasda təqdim etməyi bacarmışdır. Təsdüfi deyil ki, professor Şöhrət Siracəddinov 14 monoqrafiyanın, 6 dərslik və dərs vəsaitinin, 200-ə qədər elmi, elmi-kütləvi və tədris-metodik məqalənin müəllifidir.

Professor Şöhrət Siracəddinov 1991-ci ildə Səmərqənd Dövlət Universitetinin akademiki Batır Vəli Xocayevin rəhbərliyi ilə *“XIX əsr Kattakurqan şairləri yaradıcılığında Əlişir Nəvai ənənələri”,* 1998-ci ildə professor Həmid Süleymanov adına Əlyazmalar İnstitutunun Dissertasiya Şurasında – *“XV-XIX əsrlərdə yaradılmış fars mənbələri Əlişir Nəvainin həyat və fəaliyyəti üzrə”* mövzusunda doktorluq dissertasiyaları müdafiə etmişdir. Dəyərli tədqiqat əsərləri ilə o, nəvaişünaslığına qiymətli töhfələr vermişdir.

Təkcə namizədlik və doktorluq işləri ilə deyil, professor Şöhrət Siracəddinov daha sonrakı illərdə də nəvaişünaslığın beynəlxalq miqyasda inkişafı üçün özünün məzmunlu tədqiqatlarını davam etdirmişdir. Onun xarici ölkələrdəki əlyazma fondlarında fəaliyyəti hesabına nəvaişünaslıq yeni mənbələr və qaynaqlarla zənginləşmişdir. Bu istiqamətdə Şöhrət Siracəddinov 2002-2003-cü illərdə Böyük Britaniyanın Oksford Universitetində Bodlean kitabxanası, Britaniya Muzeyi və Oksford Universiteti nəzdindəki Şərqşünaslıq İnstitutu Əlyazmaları Fondunda Əlişir Nəvainin həyatı və əsərləri ilə bağlı çoxsaylı əlyazmaları araşdırmışdır.

2011-ci ildə apardığı yeni araşdırmaların nəticəsində o, *“Əlişir Nəvai: mənbələrin müqayisəli-tipoloji, tekstoloji təhlili”* adlı qiymətli monoqrafiyanı ərsəyə gətirmişdir. Müstəqillik dövrü özbək elmi-nəzəri fikrinin mühüm nailiyyətlərindən biri olan bu monoqrafiya ilə Şöhrət Siracəddinov görkəmli şair Əlişir Nəvainin XV əsrdən günümüzə qədərki Mərkəzi Asiya, İran, Türkiyə və Hindistandakı farsdilli, türkdilli əlyazmalarını aşkara çıxarmış, onları təhlilə cəlb edərək nəvaişünaslığın zənginləşməsinə qiymətli töhfə vermişdir. Onun ardıcıl axtarışları və səyləri nəticəsində nəvaişünaslığın salnaməsinə həm çoxsaylı nadir əlyazmalar əlavə olunmuş, həm də əldə olunmuş əlyazmaların müqayisəli təhlili nəticəsində yeni elmi-nəzəri müddəalar meydana çıxmışdır. Bu məqsədlə professor Şöhrət Siracəddinov Avropa və Şərq dillərində yazılmış elmi qaynaqları da diqqətlə öyrənərək təhlildən keçirmiş və bütün bunların əsasında nəvaişünaslığın əhatə dairəsini genişləndirmişdir. Monoqrafiyada elmi təhlillər üç istiqamətdə aparılmışdır: *Mənbəşünaslıq-tekstoloji təhlillər* görkəmli şair haqqında bütün ədəbi-elmi qaynaqların siyahısı xronoloji olaraq təqdim edilmişdir. XV əsrin ikinci yarısından XX əsrə qədərki mənbələrdə şairin həyat və fəaliyyətinə aid 100-ə qədər əlyazma əsəri, 300-ə yaxın əlyazma və daşbasma nüsxələri öyrənilərək, müqayisəli-tənqidi və tipoloji-tekstoloji meyarlar əsasında təhlil edilərək dəyərləndirilmişdir.

İkinci *elmi-tənqidi istiqamət* mövcud ədəbi-bədii xülasələrin tənqidi surətdə təftişi, sənətkarın həyatı və irsinin mənbələr, əlyazmalar əsasında bərpası ilə bağlıdır.

Üçüncü istiqamət XV-XIX əsrlərdə Mərkəzi Asiya, İran, Türkiyə və Hindistanda Əlişir Nəvaiyə münasibət, həmin dövrdə müxtəlif müəlliflərin şairin tərcümeyi-halı və ədəbi və ictimai-siyasi fəaliyyətinə yanaşma meyarları, obyektiv və subyektiv prinsiplərinin müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqəlidir. Professor Şöhrət Siracəddinov bu yöndə xeyli yeni məlumat, ədəbi sənədlər və hökmlər, habelə mədhiyyə nümunələrini üzə çıxarıb, Əlişir Nəvainin bioqrafiyasını və biblioqrafiyasını bərpa etmək kimi məsuliyyətli işi böyük uğurla yerinə yetirmişdir. Beləliklə, monoqrafiyada Əlişir Nəvainin mükəmməl elmi tərcümeyi-halı və yaradıclığının bütöv və sistemli elmi mənzərəsi canlandırılmışdır.

Professor Şöhrət Siracəddinov elmi-pedaqoji istiqamətdə qiymətli dərslik və dərs vəsaitləri yazmışdır. Onun *“İslam fəlsəfəsinə giriş: kəlam elmi”, “Dinlərin tarixi”* dərslikləri hazırda Özbəkistan Beynəlxalq İslam Akademiyası və Daşkənd Dövlət Şərqşünaslıq İnstitutunda, *“Nəvaişünaslıq: özbək ədəbiyyatının fəlsəfi qaynaqları”, “Mətnşünaslığın xüsusiyyətləri”, “Mətnşünaslıq dərsləri”, “Bədii tərcümənin əsasları”* dərslikləri isə Özbəkistan Dövlət Dünya Dilləri Universiteti və Əlişir Nəvai adına Daşkənd Dövlət Özbək dili və Ədəbiyyatı Universitetlərində əsas dərslik kimi istifadə olunmaqdadır. Qeyd edək ki, *“Bədii tərcümənin əsasları”* Özbəkistanın dövlət müstəqilliyi şəraitində yaradılmış ilk bədii tərcümə dərsliyidir.

2016-cı ildən görkəmli alimin elmi-ictimai fəaliyyətində yeni mərhələ başlayıb. Professor Şöhrət Siracəddinovun *rektor kimi fəaliyyəti* Əlişir Nəvai adına Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı İnstitutunda, habelə respublikanın elmi-ədəbi və mədəni mühitində böyük canlanmaya səbəb olmuşdur. Elm təşkilatçısı Şöhrət Siracəddinovun təşəbbüsü ilə Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetində Ədəbi mənbəşünaslıq və mətnşünaslıq, Tərcümə nəzəriyyəsi və praktikası, Xarici dillər qruplarında özbək dili, naşirlik işi, Türkologiya, bələdçi müşayiəti, tərcüməçilik, kompüter linqvistikası, sinxron tərcümə, kompüter qrafikası və dizayn kimi tədris istiqamətləri və ixtisaslar təşkil edilmişdir. Hazırda Univiersitetdə Türk Dili və Mədəniyyəti mərkəzi, Rus Dili və Mədəniyyəti Mərkəzi, Beynəlxalq Dil Mərkəzi, Çin Dili və Mədəniyyəti Mərkəzi, Koreya Dili və Mədəniyyəti Mərkəzi, Məhəmməd Füzuli adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi, habelə başqa beynəlxalq statuslu mərkəzlər fəaliyyət göstərir. Daşkənd Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universiteti Rusiya, MDB dövlətləri, Çin, Yaponiya, ABŞ, Türkiyə, Koreyadakı ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq edir.

Xüsusilə, professor Şöhrət Siracəddinov Özbəkistan və Türkiyə, habelə türkdilli dövlətlərin elmlər akademiyaları və ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq əlaqələrini genişləndirib. Alimin təşəbbüsü ilə Türkiyənin bir çox Universiteti, o cümlədən İstanbul Mədəniyyət Universiteti, Mərmərə, Afyon, Uşak, Hacı Bayram Vəli, Karabük, Bandırma Universitetləri, habelə Türk Dil Qurumu, Türk Ədəbiyyatı Vəqfi, Türk Dünyası Tədqiqatları Vəqfi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu, Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu, Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu, Azərbaycan Dillər Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Tatarıstan Respublikasının Kazan Federal Universiteti, Tatarıstan Elmlər Akademiyası, Başqırdıstan Elmlər Akademiyası, Qazaxıstandakı Qumilyov adına Avrasiya Milli Humanitar Universiteti, Əbu Nasir Fərabi adına Qazaxıstan Dövlət Universiteti ilə geniş əlaqələr quraraq ortaq elmi-mədəni tədbirlər həyata keçirməyə nail olmuşdur.

Rusiya Federasiyasının Moskva Dövlət Universiteti, Moskva Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu, Moskva Dövlət Linqvistika Universiteti, Nijni-Novqorod Linqvistika Universiteti, Tümen Universiteti və MDB məkanındakı başqa universitetlərlə geniş həmkarlıq, işgüzarlıq əlaqələri yaradılmışdır. Daşkənd Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universiteti, eyni zamanda ABŞ, Yaponiya, Koreya, Çin Xalq Respublikası, Hindistan, Böyük Britaniya, Almaniya, Fransa, Əfqanıstan və dünyanın başqa ölkə universitetlərində özbək dilinin öyrədilməsi və tədrisi işlərini həyata keçirmiş, proqramlar hazırlayıb nəşr etdirmişlər.

Professor Şöhrət Siracəddinov bu sahədə ölkə alimləri ilə birlikdə dərsliklər və dərs vəsaitlərinin yaradılmasında bütün qüvvə və bacarığını sərf edir. Hazırda Türkiyə Universitetləri ilə magistrlər üçün proqramlar, turizm, kompüter qrafikası və dizayn, eləcə də türk dillərinin tədrisi üzrə birgə layihə proqramları hazırlayaraq tətbiq edilir. Universitetdə 2018-ci ildə keçirilmiş Özbək dili və beynəlxalq türkologiya konfransı türkdilli xalqların dili, ədəbiyyatı və mədəniyyətini öyrənmək və təbliğ etmək məqsədinə xidmət edib. 2016-cı ildən isə "Əlişir Nəvai və XXI əsr" mövzusunda ənənəvi beynəlxalq konfranslar keçirilib. 2019-cu ilin avqustunda keçirilmiş "Özbək ədəbiyyatı və onun beynəlxalq miqyasda öyrənilməsi məsələləri" mövzusundakı beynəlxalq konfrans isə ədəbi-mədəni həyatın humanitar problemlərinə həsr olunub.

Professor Şöhrət Siracəddinov regional və beynəlxalq elmi mühitdə geniş fəaliyyət imkanlarına malikdir. Bu səbəbdən görkəmli ədəbiyyatşünas və mətnşünas alim Özbəkistan Respublikasının ədəbiyyat istiqaməti üzrə birinci dərəcəli Dövlət Mükafatı laureatıdır, AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi şurasının 21 fevral 2020-ci il tarixli qərarı ilə professor Şöhrət Siracəddinova Fəxri doktor elmi dərəcəsi verilmişdir. Oksford İslam Tədqiqatları Mərkəzinin fəxri üzvü (Böyük Britaniya), Mərkəzi Asiya Tədqiqatları Beynəlxalq Assosiasiyanın həmsədri (Koreya), Avrasiya Türk Araşdırmaları İnstitutunun elmi məsləhətçisi (Koreya), Daşkənd Dövlət Şərqşünaslıq İnstitutu, Özbəkistan Dövlət Xarici Dillər Universiteti və Özbəkistan Milli Universiteti nəzdindəki doktorluq şuralarının üzvü, Özbəkistan Respublikası Etnoqrafiya Komissiyası sədrinin müavinidir. "Xarici Filologiya" (2012-2014), "Özbəkistan Milli Universitetinin xəbərləri" (2014-2016), "Altun

bitikləri” (2018-ci ildən) “Beynəlxalq Özbəkistan dili və mədəniyyəti” (2019-cu ildən) elmi jurnallarının baş redaktoru və redaksiya heyətinin üzvüdür. Habelə professor Şöhrət Siracəddinov AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun “Müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq, AMEA-nın Türkologiya” (Azərbaycan), “The Journal of Eurasian Turkic Studies” (Koreya), “The World of Central Asia/ Inter National Journal of Humanities” (Özbəkistan), “Dünya ədəbiyyatı” (Özbəkistan), “Зvezda Востока” (Özbəkistan), “İmam Buxari Sabokları” (Özbəkistan),“Filologiya məsələləri” (Özbəkistan), “Yer üzü” (Özbəkistan), “Yashlıq” (Özbəkistan), Özbəkistan EA Dil, Ədəbiyyat və Folklor İnstitutunun “Özbək dili və ədəbiyyatı” jurnallarında redaksiya heyətinin üzvüdür.

Qeyd etdiyimiz kimi, professor Şöhrət Siracəddinov təkcə alim kimi deyil, eyni zamanda Özbəkistanda elmin təşkili və idarəolunmasında da çox yüksək səviyyədə iştirak etməkdədir. Onun hazırda rəhbərlik etdiyi Daşkənd Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universiteti ilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun qarşılıqlı sıx əməkdaşlığı vardır. Bu qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf etdirilməsində professor Şöhrət Siracəddinov mühüm xidmətlər göstərmişdir. Belə ki, o, 2015-ci ildə AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun “Azərbaycan-Türkmənistan-Özbəkistan ədəbi əlaqələri” şöbəsində olmuş, *“Azərbaycan-özbək ədəbi əlaqələri”* mövzusunda konfransda elmi məruzə ilə çıxış etmişdir. Qarşılıqlı müqaviləyə əsasən professor Şöhrət Siracəddinovun rəhbərlik etdiyi universitetdə *Məhəmməd Füzuli adına Azərbaycan Mərkəzini* yaradılmışdır. Eyni zamanda *Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Əlişir Nəvai Ədəbiyyatşünaslıq Mərkəzi* açılmışdır

Daşkənd Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin rektoru, filologiya elmləri doktoru, professor Şöhrət Siracəddinov elmi-təşkilati fəaliyyəti ilə Özbəkistanda və onun hüdudlarından kənarda, o cümlədən Azərbaycan elmi-ictimai mühitində də yaxşı tanınır. 21 fevral 2020-ci ildə AMEA-nın birinci vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəylinin rəhbərliyi ilə İnstitutun əməkdaşları, habelə Özbəkistanın Azərbaycandakı səfirliyi və Daşkənddən gəlmiş qonaqlar: professor Şöhrət Siracəddinov, Nurbay Cabbar, Bakijon Tuxliyev, Alimcan Dövlətov və Özbəkistan Yazıçılar Birliyinin sədr müavini, şair Nadir Xalbutayev Əlişir Nəvainin Bakıdakı heykəli önünə əklil qoyub, xairəsini hörmətlə yad ediblər. Eyni zamanda institutumuzun “Azərbaycan–Türkmənistan–Özbəkistan ədəbi əlaqələri” şöbəsinin nəzdində Əlişir Nəvai Ədəbiyyatşünaslıq Mərkəzi açılıb və *“Əlişir Nəvainin ədəbi və elmi irsinin öyrənilməsi”* mövzusunda Beynəlxalq elmi konfrans keçirilib. Konfransın sonunda akademik İsa Həbibbəyli Daşkənd Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin rektoru, professor Şöhrət Siracəddinova Ədəbiyyat İnstitutunun Fəxri doktoru diplomunu və mantiyasını təqdim edib.

Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu ilə Daşkənd Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universiteti arasında inkişaf etməkdə davam edən elmi əməkdaşlıq və dostluq əlaqələri çoxəsrlik Azərbaycan-Özbəkistan əlaqələri müstəqillik dövrünün salnaməsinə yeni və parlaq səhifələr əlavə edir, gələcək daha yüksək ortaq elmi-mədəni fəaliyyətə doğru böyük irəliləyişlərə işıq salır.

Professor Şöhrət Siracəddinov aşağıdakı elmi əsərlərin müəllifidir:

– She`riyatdainson ruhiykamoloti talqini. Samarkand, “Zarafshon” nashriyoti, 1996.

– Kattaqo`rg`on:kecha vabugun. Samarqand, “Zarafshon” nashriyoti, 1994, (hammualliflikda).

– Navojiy navosidan bahra olub. Samarqand, “Zarafshon” nashriyoti, 1996.

– Ummon (Nojiy hayoti va ijodi). Samarqand, “Zarafshon” nashriyoti, 1996.

– XV-XVI asrlar tarixiy va tazkira-esdalik asarlarida Alisher Navoiy hayoti va faoliyati talqini. Samarqand, Zarafshon nashriyoti, 1997.

– Mavlono Lutfuollah manoqibi. “İmom al-Buxoriy” nashriyoti, 2002.

– So`fi Olloyor ilohiyoti. Toshkent, “İmom al-Buxariy” nashriyoti, 2001.

– Buyuk allomalar ijodida ahillik va bag`rikenglik g`oyalari. Toshkent, JİDU nashriyoti, 2005, (hammualliflikda).

– O`zbekiston: dinlararo hamjiatlik – tinchlik garovi. Toshkent, JİDU nashriyoti, 2005, (hammualliflikda).

– Peace and Tolerance. Training manual (Tinçlik va bağrikenqlik atamalari izoxli luğati). Toşkent, JİDU naşriyoti, 2005, (hammualiflikda).

– Reliqiy mira. Taşkent, JİDU nashriyoti, 2006.

– O`rta Osiyo diniy-falsafiy ta`limotlari. Toshkent, O`zR FA Falsafa va huquq instituti, 2007, (hammualliflikda).

– Bag`rikenglik-dinlarning ma`rifiy asosi. Toshkent, TDShI nashriyoti, 2010.

– Islom falsafasiga kirish: Kalom ilmi. Toshkent, "Iqtisod-moliya" nashriyoti, 2008.

– Ilm va taxayyul sarhadlari. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2011.

– O`zbek mumtoz adabiyotining falsafiy sarchashmalari toshkent, Yangi asr avlodi, 2011.

– Alisher Navoiy: manbalarning qiyosiy-tipologik, tekstologik tahlili. Toshkent, Akademnashr, 2011.

– Badiiy tarjima asoslari Toshkent, "Mumtoz so`z" nashriyoti, 2011, (hammualliflikda).

– Интерпретация художественного текста Самарканд, СамДЧТИ, 2014, (хаммуаллифликда).

– O`zbek matnshunosligi qirralari: matn, tahlil və tajriba Toshkent, 2015, (hammualliflikda).

– Navobaxsh baytlar jozibasi. Toshkent, "Bayoz" nashriyoti, 2017, (hammualliflikda)

– Navo`i the great Tashkent, Gafur Gulam, 2018.

– Navoiyshunoslik. Toshkent, Tamaddun, 2011 (hammualliflikda).

– Navoiy aqidalari. Toshkent, 2019.

– Matnshunoslik saboqlari. Toshkent, Akademnashr, 2019.

– Hijriy va milodiy yillarni o`zaro tabdil qilish usullari. Toshkent, Muharrir, 2019.

Nəticə / *Conclusion*

Göründüyü kimi, Daşkənd Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin rektoru, professor Şöhrət Siracəddinov özbək ədəbiyyatşünaslıq elmini öz ölkəsində və beynəlxalq miqyasda yüksək səviyyədə təmsil edir. O, özbək Nəvaişünaslığının görkəmli yaradıcılarından biridir. Məhz professor Şöhrət Siracəddinovun yaratdığı elmi əməkdaşlıq körpüləri Özbəkistan elminin dünya elmi fikrinə inteqrasiya olunması sahəsində geniş üfüqlər açmışdır.

Professor Şöhrət Siracəddinov Azərbaycan alimlərinin yaxın dostu və silahdaşıdır. Azərbaycanda nəvaişünaslığın inkişafına böyük dəstək verən professor Şöhrət Siracəddinov Özbəkistanda füzulişünaslığın yeni mərhələyə çatdırılmasına geniş imkanlar yaradır. Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu ilə Daşkənd Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universiteti arasındakı elmi əlaqələr xalqlarımızın tarixi qardaşlığının yeni dövrdəki əməli təzahürüdür.

Biz professor Şöhrət Siracəddinova möhkəm cansağlığı, elm-tədris, ədəbi-mədəni əlaqə və ictimai fəaliyyət sahəsində daha böyük yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Профессор Шохрат Сираджаддинов – известный представитель современного узбекского Навоиведения

Ализаде Асгарли
Доктор филологических наук, Институт Литературы имени Низами Гянджеви. Азербайджан.
E-mail: alizade.asgerli@gmail.com

Резюме. Одним из основоположников новой эпохи периода независимости в научно-культурной среде братского Узбекистана является широко известный в научно-культурной

среде Азербайджана профессор Шохрат Сираджаддинов. Как известно, в Узбекистане, как и в Азербайджане, с начала 1990-х годов развились новые тенденции в изучении общественных и гуманитарных наук. В этот период в узбекское навоиведение вступил целый ряд талантливой молодёжи. Одним из них был Шохрат Сираджаддинов. Автор множества исследований по навоиведению, этот учёный написал также учебники и учебные пособия. Также говорится, что профессор Шохрат Сираджаддинов придаёт серьёзное значение созданию учебников и учебных пособий вместе со своими зарубежными коллегами, учёными филологами. В статье наряду с научной и общественной деятельностью профессора Шохрата Сираджаддинова к вниманию привлечены сведения относительно его участия в научно-общественной жизни Азербайджана.

Ключевые слова: узбекская литература, литературоведение, литературные связи, Шохрат Сираджаддинов, навоивед